

ความต้องการการพัฒนาทักษะ 5 ด้านเกี่ยวกับสื่อการสอนของครูในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้

Needs of Development of Five Capabilities Concerning Instructional Media of
Teachers in Islamic Private Schools in Southern Border Provinces.

จารุวัจน์ สองเมือง

ศศ.ม. (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา)

อาจารย์สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา

คณะศิลปศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยอิสลามยะลา

E-mail: jaruwut@yic.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้เน้นการนำเสนอความคิดเห็นของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้เกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาทักษะด้านสื่อการสอน ตลอดจนศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาทักษะการใช้สื่อการสอนของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยแบ่งความต้องการในการพัฒนาทักษะด้านสื่อการสอนเป็น 5 ด้าน คือ 1) ด้านการเลือกใช้สื่อการสอน 2) ด้านการผลิต จัดซื้อสื่อการสอน 3) ด้านการเตรียมการสำหรับการใช้สื่อการสอน 4) ด้านการใช้สื่อการสอน และ 5) ด้านการประเมินสื่อการสอน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการในการพัฒนาด้านสื่อการสอน ดังนี้ ด้านการผลิต จัดซื้อสื่อการสอน คิดเป็นร้อยละ 30.93 ด้านการใช้สื่อการสอน คิดเป็นร้อยละ 20.31 ด้านการเลือกใช้สื่อการสอน คิดเป็นร้อยละ 17.73 ด้านการเตรียมการสำหรับการใช้สื่อการสอน คิดเป็นร้อยละ 16.81 ด้านการประเมินสื่อการสอน คิดเป็นร้อยละ 14.22 โดยมีรูปแบบในการพัฒนา คือ การอบรม คิดเป็นร้อยละ 73.49 ขุดการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 11.65 การสัมมนา คิดเป็นร้อยละ 7.83 การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 7.03 และหน่วยงานที่ต้องการให้รับผิดชอบในการจัดการพัฒนาทักษะด้านสื่อการสอน คือหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบ คิดเป็นร้อยละ 31.87 โรงเรียนต้นสังกัด คิดเป็นร้อยละ 31.77 หน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 21.28 สถาบันอุดมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 14.66 และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 0.41

ผลจากการเปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการในการพัฒนาทักษะด้านสื่อการสอนโดยรวม พบว่า มีความแตกต่างกันสำหรับครูที่มีเพศ และมีขนาดของโรงเรียนต่างกัน

คำสำคัญ : สื่อการสอน, โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม, อิสลามศึกษา, การพัฒนาทักษะ

Abstract

This article's emphasized on the presentation the opinions of Islamic private school teachers in five southern border provinces concerning needs of capability development in instructional media, and also study on the appropriate ways to develop skills of the teachers in using instructional media. The needs of capability development in instructional media are divided into 5 areas: 1) selection of the instructional media, 2) produce and purchasing the instructional Media using, 3) Preparation the instructional media for application, 4) application the instruction media, and 5). assessment instructional media.

The result of the study showed that the teachers have the needs to be developed in the area of the instructional media as follows: produce and purchasing the instruction media 20.31 percents, application the instruction media 20.31 percents, selection the instruction media 17.73 percents, preparing the instruction media 16.81 percents, assessment the instruction media 14.22 percents. The ways for the development are training 73.94 percents, learning packages 11.65 percents, seminar 7.83 percents, self-study 7.03 percents. And institutions needed to be responsible in organizing the teachers, capability development in the instructional media are official organizations 31.87 percents, responsible schools 31.77 percents, related private organizations 21.28 percents, tertiary education institutions 14.66 percents, and others 0.41 percents.

Results in comparison of the differences between the needs of capability development in instructional media in general showed that the differences based on the sex of the teachers and the size of the schools.

Keywords: Instructional media, Islamic private school, Islamic studies, capability development

บทนำ

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ส่งผลให้การดำเนินงานด้านการศึกษาของไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างขนานใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้เยาวชนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง โดยให้มีการจัดการเรียนรู้ที่จะต้องให้ความสำคัญกับผู้เรียนและส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ดังนั้น

ในการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมต้องให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ซึ่งต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา นอกจากนี้จะต้องจัดกิจกรรมการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา จัด

กิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้ในการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ ด้วยเหตุนี้ สื่อการเรียนการสอนคือกลไกสำคัญเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ดังกล่าว ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพของผู้เรียนนั้น หากไม่มีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม ไม่มีแหล่งสำหรับการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนแล้ว ก็ย่อมไม่ประสบความสำเร็จเช่นกัน จากความสำคัญของสื่อการเรียนการสอนดังกล่าวทำให้สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญและเร่งพัฒนาสื่อการเรียนรู้อันมีประสิทธิภาพ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องศึกษาความต้องการของครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านการพัฒนาทักษะด้านสื่อการสอน เพื่อให้ทราบถึงแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาทักษะของครู เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีความสอดคล้องหลักการจัดการศึกษาตามที่ได้ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาทักษะ 5 ด้านเกี่ยวกับสื่อการสอนของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาทักษะ 5 ด้านเกี่ยวกับสื่อการสอนของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ขอบข่ายการศึกษา

1. ขอบข่ายด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาความคิดเห็นของครูต่อความต้องการในการพัฒนาทักษะด้านการใช้สื่อการสอน โดยมุ่งเน้นไปยังครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในทุกกลุ่มวิชา โดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง และนำเสนอในรูปแบบการบรรยาย

2. ขอบข่ายด้านตัวแปร

1) ตัวแปรต้น ได้แก่

1.1 เพศ ได้แก่ ชาย และหญิง

1.2 ประสบการณ์การสอน ได้แก่ ต่ำกว่า 3 ปี 3-5 ปี 6-10 ปี และ 11 ปีขึ้นไป

1.3 ระดับการศึกษา ได้แก่ ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

1.4 วิชาชีพครู ได้แก่ มี และไม่มี

1.5 กลุ่มวิชาที่สอน ได้แก่ กลุ่มภาษาไทย กลุ่มคณิตศาสตร์ กลุ่มวิทยาศาสตร์ กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสุขศึกษา และพลศึกษา กลุ่มศิลปะ กลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มภาษาต่างประเทศ และกลุ่มอิสลามศึกษา

1.6 ที่ตั้งโรงเรียน ได้แก่ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส สงขลา และสตูล

1.7 ขนาดของโรงเรียน ได้แก่ ขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก

2) ตัวแปรตาม ได้แก่

- ความต้องการในการพัฒนาทักษะด้านสื่อการสอน

- รูปแบบการพัฒนาทักษะด้านสื่อการสอน

- หน่วยงานที่ควรรับผิดชอบในการพัฒนาทักษะด้านสื่อการสอน

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

1. ทักษะ 5 ด้านเกี่ยวกับสื่อการสอน หมายถึง ความรู้ความสามารถของครูด้านสื่อการ

สอน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 5 ด้าน คือ ด้านการเลือกใช้สื่อการสอน ด้านการผลิต จัดซื้อสื่อการสอน ด้านการเตรียมการสำหรับการใช้สื่อการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน และด้านการประเมินสื่อการสอน

2. ครู หมายถึง ครูที่ทำการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งได้แก่ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สงขลา และสตูล

3. สื่อการสอน หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์และเทคนิควิธีการต่างๆ ที่นำมาใช้ประกอบในการสอน

4. วิชาชีพครู หมายถึง การได้รับการศึกษาในรายวิชาทางด้านการศึกษาศึกษาจากสถาบันการศึกษา

5. โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 1,000 คนขึ้นไป ยกเว้นในจังหวัดสตูลและสงขลา มีจำนวนนักเรียนมากกว่า 500 คน

6. โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 1,000 คน ยกเว้นในจังหวัดสตูลและสงขลา มีจำนวนนักเรียนไม่ถึง 500 คน

วิธีการศึกษา

1. ประชากร คือ ครูที่ทำการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สงขลาและสตูล โดยไม่จำกัดกลุ่มวิชา วุฒิการศึกษา

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มอย่างง่ายหลายขั้นตอน โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง คือ

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
เพศชาย	176	34.85
เพศหญิง	329	65.15

เลือกโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้จำนวน 35 โรงเรียน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย และสุ่มเลือกครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ได้เลือกโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย จำนวน 505 คน

3. เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม 2 สภาพทั่วไปในการใช้สื่อการสอน 3 สภาพการใช้สื่อ 4 ปัญหาการใช้สื่อการสอน และ 5 ความต้องการด้านสื่อการสอน

4. วิธีการสร้างเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) กำหนดขอบเขตและวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3) สร้างแบบสอบถาม 4) ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ และ 5) ทดลองใช้ และปรับปรุง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอน คือ 1) ประสานงานกับโรงเรียน 2) แจกแบบสอบถามผ่านโรงเรียน 3) รับแบบสอบถามคืน 4) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของและสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูล

6. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าทดสอบ t (t-test) ทดสอบ One-way ANOVA

ผลการศึกษา

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 505 คน จำแนกตามตัวแปรที่ทำการการศึกษา คือ เพศ ประสิทธิภาพการสอน ระดับการศึกษา วิชาชีพครู กลุ่มวิชาที่สอน ขนาดโรงเรียน และจังหวัดที่ตั้งของโรงเรียน ได้ดังตารางที่ 1

ประสบการณ์การสอน		
ต่ำกว่า 3 ปี	155	30.69
3-5 ปี	158	31.29
6-10 ปี	99	19.60
11 ปีขึ้นไป	93	18.42
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	55	10.89
ปริญญาตรี	441	87.33
สูงกว่าปริญญาตรี	9	1.78
การศึกษาวิชาชีพครู		
ไม่มีวิชาชีพ	118	23.37
มีวิชาชีพครู	387	76.63
กลุ่มวิชาที่สอน		
กลุ่มภาษาไทย	54	10.69
กลุ่มคณิตศาสตร์	74	14.65
กลุ่มวิทยาศาสตร์	80	15.84
กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	94	18.61
กลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษา	31	6.14
กลุ่มศิลปะ	13	2.57
กลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี	28	5.54
กลุ่มภาษาต่างประเทศ	91	18.02
กลุ่มอิสลามศึกษาและอื่นๆ	40	7.92
ขนาดของโรงเรียน		
โรงเรียนขนาดใหญ่	487	96.44
โรงเรียนขนาดเล็ก	18	3.56
จังหวัด		
ยะลา	104	20.59
ปัตตานี	188	37.23
นราธิวาส	71	14.06
สตูล	40	7.92

สงขลา	102	20.20
-------	-----	-------

2. จากการศึกษาพบว่า ครูส่วนใหญ่ต้องการให้มีการพัฒนาทักษะด้านการผลิต การจัดซื้อสื่อการสอน รองลงมาคือ การใช้สื่อการสอน การเลือกใช้สื่อการสอน การเตรียมการสำหรับการใช้สื่อการสอน และด้านการประเมินสื่อการสอน ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างต่อความต้องการด้านการพัฒนาทักษะด้านสื่อการสอน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการเลือกใช้สื่อการสอน	192	17.73
ด้านการผลิต จัดซื้อสื่อการสอน	335	30.93
ด้านการเตรียมการสำหรับการใช้สื่อการสอน	182	16.81
ด้านการใช้สื่อการสอน	220	20.31
ด้านการประเมินสื่อการสอน	154	14.22
รวม	1090	100.00

3. จากการศึกษาพบว่า รูปแบบที่ครูส่วนใหญ่ต้องการในการพัฒนาทักษะด้านสื่อการสอน คือ การอบรม รองลงมาคือ การใช้ชุดการเรียน การสัมมนาและการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ตามลำดับ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบในการพัฒนาทักษะด้านสื่อการสอน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
การอบรม	366	73.49
สัมมนา	39	7.83
ชุดการเรียน	58	11.65
ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	35	7.03
รวม	498	100

4. จากการศึกษาพบว่า หน่วยงานที่ครูส่วนใหญ่ต้องการให้ช่วยเหลือในการพัฒนาทักษะด้านสื่อการสอน คือ หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบ โรงเรียนต้นสังกัด หน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้อง และสถาบันการศึกษาอุดมศึกษา ตามลำดับ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบในการพัฒนาทักษะด้านสื่อการสอน

หน่วยงาน	จำนวน	ร้อยละ
โรงเรียนต้นสังกัด	312	31.77
หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบ	313	31.87
สถาบันการศึกษาอุดมศึกษา	144	14.66
หน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้อง	209	21.28
อื่นๆ	4	0.41
รวม	982	100.00

4. ผู้ตอบแบบสอบถามได้มีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาทักษะด้านสื่อการสอน ดังนี้

- ต้องการให้ทางโรงเรียนให้การส่งเสริมการใช้สื่อการสอนในการจัดการเรียนการสอนของครู โดยการประกวดสื่อการสอนและให้รางวัลหรือแรงจูงใจแก่ครูที่ใช้สื่อการสอน
- การกระตุ้นให้ครูและนักเรียนร่วมกันสร้างสื่อการสอน
- สร้างแหล่งในการค้นคว้าเพื่อการผลิตสื่อการสอนสำหรับครู
- สร้างโอกาสหรือเวทีสำหรับครูในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการใช้และผลิตสื่อการสอน
- จัดให้มีการสาธิตการใช้สื่อการสอน
- ส่งเสริมการประยุกต์สิ่งที่มีในท้องถิ่นมาเป็นสื่อให้มากขึ้น
- มีหน่วยงานนำร่องในการผลิตสื่อต้นแบบ โดยเฉพาะในวิชาศาสนา และควรมีศูนย์ให้บริการยืมใช้สื่อ
- รัฐสนับสนุนสื่อและงบประมาณในโรงเรียน พร้อมทั้งให้มีหน่วยงานราชการมาตรวจสอบการใช้สื่อของโรงเรียน
- ให้นำหน่วยงานทางการศึกษาของรัฐร่วมมือกับทางโรงเรียนพัฒนาสื่ออย่างเป็นรูปธรรม

ต้องการให้มีการพัฒนาบุคลากรด้านสื่อการสอนในโรงเรียน

- ต้องการให้โรงเรียนจัดเตรียมอุปกรณ์พื้นฐานที่จำเป็นในการใช้สื่อ เช่น เครื่องฉายข้ามศีรษะ เป็นต้น
- ให้มีการจัดสรรงบประมาณในการผลิตสื่อการสอนเป็นรายหมวดวิชา
- ต้องการให้มีการพัฒนาและปรับปรุงสื่อเก่าๆ ที่มีอยู่ให้นำมาใช้ใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ
- ต้องการให้มีการประเมินการใช้สื่ออย่างมีระบบ

5. ครูที่มีเพศต่างกันมีความต้องการในการพัฒนาทักษะด้านสื่อการสอนโดยรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความแตกต่างกันเฉพาะในด้านการประเมินการใช้สื่อ

6. ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาทักษะทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

7. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาทักษะโดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความแตกต่างกันเฉพาะด้านการผลิต จัดซื้อสื่อการสอน

8. ครูที่มีวิชาชีพครูกับครูที่ไม่มีวิชาชีพครู มีความต้องการในการพัฒนาทักษะโดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความ

แตกต่างกันในด้านการผลิต จัดซื้อสื่อการสอน และด้านการเตรียมการสำหรับการใช้สื่อการสอน

9. ครูที่มีกลุ่มวิชาสอนต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาทักษะโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

10. ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาทักษะโดยรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความแตกต่างกันในด้านการผลิต จัดซื้อสื่อการสอน และด้านการประเมินสื่อการสอน

11. ครูที่มีที่ตั้งโรงเรียนในจังหวัดที่ต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาทักษะโดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความแตกต่างกันในด้านการใช้สื่อการสอน

อภิปรายผลการศึกษา

1. จากผลการศึกษาครั้งนี้ ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้มีการพัฒนาทักษะด้านการผลิต จัดซื้อสื่อการสอนมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการใช้สื่อการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของนุกุล ชูชัย (2540 :84) ที่ระบุว่า ครูไม่ค่อยได้ใช้สื่อควรจัดฝึกอบรมครูในเรื่องการใช้ การผลิต และการเก็บรักษาสื่อ และความต้องการของครูในการพัฒนาทักษะด้านสื่อการสอนที่ได้นำเสนอไปแล้วนั้น สอดคล้องกับผลการศึกษาปัญหาด้านสื่อการสอนของสิทธิศักดิ์ เจ๊ะสารี (2536 :94) ที่ระบุว่า ครูอิสลามศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับความรู้ความสามารถในการจัดซื้อหรือผลิต ตลอดจนการใช้อุปกรณ์การสอนบางอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุปกรณ์ประเภทบัตรคำ บัตรภาพ และแผ่นที่ประเทศอาหรับโดยเฉพาะเยเมนที่ไม่มีจำหน่าย อีกทั้งหนังสือเรียนและหนังสืออ่านประกอบที่มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอทั้งกับจำนวนนักเรียน ซึ่งสภาพและสาเหตุของปัญหาดังกล่าว สามารถนำไปพยากรณ์ปริมาณการผลิตและการใช้สื่อการสอนได้ จากข้อมูลข้างต้นจะพบว่าการพัฒนาและกระตุ้นการใช้สื่อการสอนของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในระยะต้นจะต้องเริ่มด้วยเรื่องของการผลิตสื่อการสอน ทั้งนี้

เนื่องจากขั้นตอนดังกล่าวจะเป็นขั้นต้นของการสร้างทักษะและทัศนคติที่ดีของครูต่อการผลิตสื่อและการใช้สื่อ และจะเป็นการส่งเสริมการใช้สื่อการสอนไปพร้อมๆ กัน ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของเฉลิมศรี มูลโพธิ์ (2541) ที่ระบุว่า ครูอาจารย์มีความเห็นว่า ปัญหาที่สำคัญมากที่สุด ได้แก่ การผลิตและการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ และมีความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์สื่อการศึกษาให้มีการฝึกอบรมการผลิตและการใช้สื่อการศึกษาตลอดจนเป็นแหล่งให้บริการแนะนำแหล่งที่สามารถยืมสื่อได้ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของวัฒนชัย จันทวงศ์ทอง (2541) ที่ระบุว่า อาจารย์วิทยาลัยพลศึกษาอุดรธานี มีความคิดเห็นว่า ปัญหาในการผลิตสื่อการสอนนั้นเป็นปัญหาในระดับมาก คือปัญหาในการขาดเจ้าหน้าที่ในการให้คำแนะนำการผลิตสื่อ ขาดงบประมาณในการจัดซื้อจัดหาวัสดุในการผลิตสื่อ ห้องผลิตสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ มีชั่วโมงสอนมากจนไม่มีเวลาในการผลิตสื่อ และขาดความรู้และประสบการณ์ในการผลิตสื่อการสอน ส่วนปัญหารองลงมา คือ ปัญหาในด้านการขาดวัสดุที่ใช้ในการผลิตสื่อ ไม่มีห้องผลิตสื่อโดยเฉพาะ ส่วนปัญหาในการใช้สื่อการเรียนการสอน มีปัญหาในระดับมาก คือ ปัญหาการขาดเอกสาร คู่มือการใช้สื่อการเรียนการสอน สื่อการสอนไม่เพียงพอกับความต้องการ ขาดความรู้และประสบการณ์ในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ ส่วนปัญหารองลงมา คือ ปัญหาในด้านการขาดการฝึกอบรมการใช้และบำรุงรักษาอุปกรณ์หรือเครื่องมือประกอบการใช้สื่อการสอน สื่อการสอนที่มีอยู่ส่วนมากชำรุดและใช้การไม่ได้ ขาดความรู้และประสบการณ์ในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ทันสมัย

ความสำเร็จในการใช้สื่อการสอนของครูส่วนหนึ่งจากการความมั่นใจในการใช้สื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อการสอนบางชนิดที่จะต้องอาศัยความชำนาญเป็นการเฉพาะ นอกจากนี้ในกระบวนการของการผลิตสื่อการสอนบางอย่างอาจจำเป็นต้องอาศัยความรู้ และทักษะบางประการ

เพื่อให้สื่อการสอนที่ผลิตนั้นมีประสิทธิภาพในการนำไปใช้ ซึ่งทั้งหมดนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการดำเนินการพัฒนาทักษะของครู ทั้งนี้จากผลการศึกษาที่ยืนยันได้ว่า ครูส่วนใหญ่เข้าใจปัญหาด้านสื่อการสอนของตนเองเป็นอย่างดี แต่การแก้ไขปัญหาดังกล่าวจำเป็นจะต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่ายประกอบกัน

2. จากผลการศึกษาทำให้ทราบถึงความต้องการของครูต่อรูปแบบการพัฒนาทักษะด้านสื่อการสอน ซึ่งส่วนใหญ่ต้องการให้มีการจัดอบรมเพื่อการพัฒนาทักษะด้านสื่อการสอน รองลงมาคือ ขาดการเรียนรู้ ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของชนิษฐา คล้ายจาด (2539: 100) ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ควรมีการจัดอบรมแก่ครูเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของคันสนีย์ สุริยวงษ์ (2535) ที่ระบุว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร มีความต้องการให้มีการจัดฝึกอบรมการใช้ การผลิตสื่อการสอน และผลการศึกษาของปราโมช ปทุมวงศ์(2535) ที่ระบุว่า อาจารย์ได้มีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการใช้สื่อการสอนว่า ควรมีการอบรมเกี่ยวกับผลิตและการใช้สื่อการสอน ตลอดจนจัดให้มีการแลกเปลี่ยนสื่อการสอนระหว่างหน่วยงาน วิมล วงศ์สุวรรณ (2533) ระบุว่า ครูมีความต้องการที่จะอบรมในเรื่องที่เกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน เช่น การผลิตเทปวีดิโอ และสไลด์ เป็นต้น และผลการศึกษาของคณิตา นิจจรกุล (2536) ระบุว่า ควรมีการอบรมหรืออบรมเชิงปฏิบัติการแก่ครูภาษาไทยใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อพัฒนาทักษะของครูในด้านความรู้และทักษะ การเลือก การผลิต และการใช้สื่อการสอน ตลอดจนเทคนิคการสอนต่างๆ

3. ความต้องการของครูต่อหน่วยงานที่ควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะด้านสื่อการสอน คือหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องและโรงเรียนต้นสังกัด รับผิดชอบในการพัฒนาทักษะด้านสื่อการสอนของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งจากผล

การศึกษานี้แสดงให้เห็นถึงความต้องการของครูที่ต้องการให้ทั้งหน่วยงานราชการและโรงเรียนต้นสังกัดมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาทักษะของตน ซึ่งในปัจจุบันบทบาทดังกล่าวของโรงเรียนยังมีอยู่อย่างจำกัด ดังแสดงให้เห็นได้จากปัญหาที่ครูประสบในการผลิตสื่อการสอน เช่น การขาดแคลนงบประมาณ การขาดแคลนอุปกรณ์เพื่อการผลิตสื่อ ตลอดจนการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียนต้นสังกัด ซึ่งปรากฏในงานวิจัยหลายฉบับ เช่น ผลการศึกษาของวัฒนชัย จ่านงค์ทอง (2541) ซึ่งพบว่า ปัญหาในการผลิตสื่อการสอนนั้นเป็นปัญหาในระดับมาก ซึ่งในด้านนี้ได้แก่ปัญหาในการขาดเจ้าหน้าที่ในการให้คำแนะนำการผลิตสื่อ ขาดงบประมาณในการจัดซื้อจัดหาวัสดุในการผลิตสื่อ ห้องผลิตสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ มีชั่วโมงสอนมากจนไม่มีเวลาในการผลิตสื่อ และขาดความรู้และประสบการณ์ในการผลิตสื่อการสอน ส่วนปัญหาของรองลงมา คือปัญหาในด้านการขาดวัสดุที่ใช้ในการผลิตสื่อ ไม่มีห้องผลิตสื่อโดยเฉพาะ การศึกษาของคันสนีย์ สุริยวงษ์ (2535) ที่ระบุว่า ปัญหาของการใช้สื่อการสอนของครู คือ การขาดแคลนงบประมาณสำหรับสื่อจำเป็น การขาดทักษะการผลิตสื่อ และการขาดผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อเพื่อให้ความช่วยเหลือและคำปรึกษาสำหรับการผลิตสื่อการสอน ผลการศึกษาของธัญญานันท์ บุญพิละ (2545) ระบุว่า ครูมีปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนงบประมาณในการจัดหาและซื้อสื่อการสอน ครูไม่มีเวลาในการผลิตสื่อการสอน ขาดครุภัณฑ์ในการจัดเก็บสื่อการสอน และครูไม่ได้รับการอบรมการใช้สื่อการสอน

ด้วยเหตุนี้ แนวทางสำคัญแนวทางหนึ่งเพื่อการพัฒนาทักษะของครูในการใช้สื่อการสอน คือ โรงเรียนจะต้องเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการให้การส่งเสริมแก่ครูในการผลิตและใช้สื่อการสอน ตลอดจนการจัดให้มีอุปกรณ์เพื่อการอำนวยความสะดวกในการผลิตสื่อการสอน การจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอต่อการผลิตและจัดซื้อสื่อการสอน การจัดตั้งหน่วยงานหรือจัดให้มีบุคคลเพื่อการ

สนับสนุนและช่วยเหลือครูด้านสื่อการสอนเป็นการเฉพาะภายในโรงเรียนหรืออาจจัดตั้งเป็นหน่วยงานในระดับกลุ่มโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ที่เสนอไว้ในผลการศึกษาของพัชนี สิทธิ พลากุล (2543) ที่ระบุว่า โรงเรียนและสำนักงานการศึกษาควรให้ความช่วยเหลือโรงเรียนด้านสื่อการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูใช้สื่อการเรียนการสอนในทุกโอกาสที่กระทำได้ และผลการศึกษาของคณิตดา นิจรกุล (2536) ที่ระบุว่า ควรมีการจัดตั้งศูนย์บริการสื่อการเรียนการสอนเพื่อสนับสนุนการพัฒนาสื่อให้มีคุณภาพสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

- 1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริมและกระตุ้นการใช้สื่อการสอนของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ตลอดจนส่งเสริมการรวมกลุ่มครูและการสร้างแกนนำครูเพื่อเป็นแม่แบบในการใช้สื่อการสอน
- 2) ควรมีการปรับปรุงกระบวนการใช้การบริหารและจัดการการใช้สื่อการสอนในโรงเรียน ตลอดจนจัดให้มีหน่วยงานในการให้บริการแก่ครูในโรงเรียนหรือในกลุ่มโรงเรียน
- 3) ควรมีการพัฒนาทักษะของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านสื่อการสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมการใช้สื่อการสอนของครูให้เกิดประสิทธิภาพ
- 4) ส่งเสริมให้ครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทำการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพของสื่อการสอนที่ใช้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาสื่อการสอนอย่างต่อเนื่อง
- 5) สร้างเครือข่ายด้านสื่อการสอน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนสื่อการสอนระหว่างครูทั้งในโรงเรียนและระหว่างโรงเรียน
- 6) ปรับปรุงสภาพห้องเรียนให้มีความเหมาะสมสำหรับการนำสื่อการสอนไปใช้ในห้องเรียน

บรรณานุกรม

- ชนิษฐา คล้ายจาด. 2539. “ปัญหาและการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการสอนของครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดฉะเชิงเทรา”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- คณิตดา นิจรกุล. 2546. “การศึกษาสภาพและปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของครูสอนภาษาไทยโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ยะลา ปัตตานี นราธิวาส)”. รายงานการวิจัย ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เฉลิมศรี มูลโพธิ์. 2541. “การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์สื่อการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 4 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น”. วิทยานิพนธ์ (ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธัญญานันท์ บุญพิละ. 2545. “สภาพ ปัญหา และความต้องการการใช้สื่อการสอนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี”. วิทยานิพนธ์ (ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นุกูล ชูไฉย. 2540. “ปัญหาการใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตการศึกษา 2.” ปรินญานิพนธ์ (ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ปราโมช ปทุมวงศ์. 2535. “สภาพความต้องการและปัญหาการใช้สื่อการสอนของผู้สอนในโรงเรียนพลตำรวจ”.

- วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วัฒนชัย จำนงค์ทอง. 2541. **“ปัญหาการผลิตและ
การใช้สื่อการสอนของอาจารย์ใน
วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดอุดรธานี”**.
วิทยานิพนธ์ (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต)
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิมล วงศ์สุวรรณ. 2533. **“ความต้องการเข้ารับ
การฝึกอบรมการผลิต และ การใช้สื่อ
การสอนในชั้นเรียน ของครูเกษตร
โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขต
กรุงเทพมหานคร”**. วิทยานิพนธ์
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- คันสนีย์ สุริยวงษ์. 2535. **“การศึกษาการใช้สื่อ
การสอน ของครูโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดพิจิตร”**. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒ.
- ลัทธิตักดิ์ เจ๊ะสารี. 2536. **“ประสิทธิภาพการ
สอนของครูอิสลามศึกษาระดับ
ประถมศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้”**,
วิทยานิพนธ์(ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต)
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.